

VÁCLAV KLAUS

JIŘÍ WEIGL

COVID-19: POUHÁ NEMOC NEBO INSTRUMENT K PŘEMĚNĚ SPOLEČNOSTI?

Strach mlčící většiny a agresivita radikální levice formují společenskou atmosféru

My - ekonomové a zástupci dalších společenskovedních oborů - nezkoumáme medicínské souvislosti či zákonitosti této nové nemoci, ale na základě pozorného sledování i medicínských dat sdílíme názor, že tato nemoc nemá hrůzné projevy velkých pandemií minulosti a že se tato nemoc drtivě většině našich spoluobčanů nezdá být fatálně nebezpečná. Nezkoumáme ani příčiny jejího vzniku, ani způsob jejího šíření a ani možnosti jejího léčení. Nás zajímá její dopad na společnost, který je zjevně daleko závažnější než její nebezpečnost medicínská.

Covid-19 – pouhá nemoc nebo instrument k přeměně společnosti?

Václav Klaus & Jiří Weigl

Covidová hysterie kulminuje. Slova „covid“ a „koronavirus“ opět dominují mediálnímu zpravodajství. Není to však žádná druhá vlna nemoci (neboť ta vlny nemá), je to druhá vlna poplašných zpráv, která byla alarmisty dlouho dopředu avizovaná. Pokusme se to dát do širších souvislostí, které si ne všichni uvědomují.

Část I.

Nastolení tématu

Zprávy o této nemoci jsou publikovány a veřejnosti už téměř tři čtvrtě roku prezentovány bez patřičného kontextu (bez zdůraznění klíčové souvislosti počtu tzv. nakažených s počtem testovaných, bez odlišování počtu nakažených a počtu skutečně nemocných, bez rozlišování síly nemoci, bez kvalitní analýzy skutečné příčiny úmrtí) a bez převedení čísel, který-

mi jsme zahlcováni, na srovnatelnou, a tedy smysl mající základnu.

Většina zpráv je proto málo relevantních. Počet nakažených za jeden konkrétní den např. v Rusku může sice vypadat hrozně, ale když toto číslo vydělíme čtrnácti, je to daleko méně než v České republice, která má 14x méně obyvatel. Číslo z Indie by měla být dělena 140, protože právě to je násobkem počtu obyvatel Indie ve srovnání s námi. Toto nepřepočítávání dat jsme sice připomínali od prvního dne, ale moc se to – zejména v České televizi – nezměnilo.

V hlavách mnoha – mediální zprávy pasivně konzumujících – lidí je tím vytvářen naprostý chaos a zmatek. Psychicky labilnější, zdravotně zranitelnější, starší a osamělejší si s tím

Své si v tom odehrává i medicínský svět. I ten se dělí na své „aktivisty“ a na své na zemi stojící praktiky. Ti první se strašně rychle stali veřejnými celebritami, libují si v tom a bubnují na poplach. Normální doktoři trpělivě pracují s pacienty, ale zlobí je to.

neumí poradit. Je čas na nastolení některých základních otázek. Jsou také větovo nekonzistentní zprávy vydávány cíleně, nebo jsou pouhou nezodpovědností (a nedomyšlením

důsledků) politiků a médií či vznikají pouze sebevzněkující chaotičností jednou vysloveného? Cílenost v tom nevidíme. Je to záměr? Je to pouhé co nejrychlejší publikování senzační (dostatečně dramaticky vypadající) zprávy za každou cenu? Je to hledání jakéhokoli bombastického sdělení, které by se dobře prodávalo? Nebo je to pouhé prázdno a nezodpovědnost médií?

A nejen médií. Není to i prázdno a nezodpovědnost za každou cenu se na obrazovce předvádějících politiků a jejich poradců? Politiky jsme i my, lidé s politickou zkušeností, dlouho

omlouvali – říkali jsme, že byli zaskočeni, že byli vylekáni a že proto dělali chaotická opatření. Tak jsme to ale mohli interpretovat snad jen v březnu roku 2020. Už v dubnu to přijatelné nebylo. A ono to trvá pořád dál.

Politici si svými předcházejícími výroky vytvářejí tlak na sebe sama. Vzniká začarovaný kruh. Sami si přivodili určité „zacyklení se“, ze kterého neumí vykročit. Sami se dostávají do pasti, ze které se pak nelze vyvléknout.

Své si v tom odehrává i medicínský svět. I ten se dělí na své „aktivisty“ a na své na zemi stojící praktiky. Ti první se strašně rychle stali veřejnými celebritami, libují si v tom a bubnují

Zdá se, že všichni dříve či později skončíme v karanténě, která je triumfálně označována za chytrou.

na poplach. Normální doktoři trpělivě pracují s pacienty, ale zlobí je to. Nastala

móda testování a trasování (což je další velká šance pro svět IT, aby nad námi získal nadvládu). Odběrové stanice nestíhají testovat, adorované roušky se nasazují a sundávají podle nelogických a stále se měnících pravidel, ruší se mnohé zcela běžné společenské aktivity (zavírá se stále více škol, byly zlikvidovány letecká doprava a cestovní ruch, končí celé hospodářské obory a odvětví atd.). Zdá se, že všichni dříve či později skončíme v karanténě, která je triumfálně označována za chytrou.

Málo důrazně si klademe zásadní „nepandemické“ otázky a ještě méně jasně a srozumitelně na ně odpovídáme. Nebyla jednoznačně nastolena, natož zodpovězena otázka o právu demokratického státu na „chytrou“ karanténu (a na nouzové stavy). Mnozí máme ohledně chytré karantény spoustu otázek. Rozdíl mezi užitečným (a nezbytným) trasováním oproti špehování svobodně se chovajících lidí nebyl přesvědčivě vyargumentován.

Vůbec nebyla vysvětlena vhodnost a potřebnost uplatnění modelu tzv. chytré karantény na nejasně definovanou nemoc Covid-19, která je špatně odlišitelná od obyčejné chřipky, což se projevilo zejména v podzimních měsících. Vypadá to tak, že je celá chytrá karanténa postavena na koncepčním omylu.

Stejně tak nebylo veřejnosti dostatečně objasněno, jaký je rozdíl mezi koronavirem SARS-CoV-2 (a jeho eventuální přítomností v organismu toho či onoho člověka) a faktickou nemocí Covid-19. Většina lidí si myslí, že je to totéž. Někteří lékaři nesměle říkají, že to totéž není, ale v hluku alarmistických zpráv jejich hlas není slyšet.

Tato pandemie ukázala, že i nemoci podléhají módě. Jiné nemoci než covid jako by v roce 2020 přestaly existovat, diag-

Málo důrazně si klademe zásadní „nepandemické“ otázky a ještě méně jasně a srozumitelně na ně odpovídáme. Nebyla jednoznačně nastolena, natož zodpovězena otázka o právu demokratického státu na „chytrou“ karanténu a na nouzové stavy.

nostikuje a „lěčí se“ pouze covid, i když na něj žádné přímé léky neexistují. Až do posledních týdnů umírali u nás na covid jeden až dva lidé denně (a to velmi často jen „ve spojitosti s co-

videm“) při průměrném denním dlouhodobém počtu úmrtí v České republice zhruba tří set lidí – jejich smrt však nikoho veřejně netrápí.

Budeme-li takto pokračovat, nemá to žádné řešení a žádný dobrý konec. Přestaňme o těchto vážných věcech vést politické hry. Oddělme podstatu této nemoci, mající pro většinu lidí mírný (chřipkový) průběh, od zneužívání protipandemických opatření k radikální změně uspořádání naší společnosti.

Neoznačujme co nejvíce zákazů, příkazů, povinných roušek, trasování a vytváření strachu a hysterie za vrchol zodpovědnosti. Je to často jen oportunismus a zbabělost politiků. Oddělme naši – už od komunismu zakořeněnou – nedůvěru k vládě od oprávněné kritiky konkrétních opatření vůči této epidemii.

Část II.

Pochybnost líbivých a oblíbených konspiračních teorií

My – ekonomové a zástupci dalších společenskovedních oborů – nezkoumáme medicínské souvislosti či zákonitosti této nové nemoci, ale na základě pozorného sledování i medicínských dat sdílíme názor, že tato nemoc nemá hrůzné projevy velkých pandemií minulosti a že se tato nemoc drtivě většině našich spoluobčanů nezdá být fatálně nebezpečná. Nezkoumáme ani příčiny jejího vzniku, ani způsob jejího šíření a ani možnosti jejího léčení. Nás zajímá její dopad na společnost, který je zjevně daleko závažnější než její nebezpečnost medicínská.

Zajímá nás, proč v případě této nemoci zdraví lidé akceptují zjevně nesmyslné zdravotní procedury (jako je neustálé preventivní testování nebo – spíše symbolické než opravdu funkční – nošení roušek), stejně tak, proč akceptují spuštění laviny

regulací nejrůznějších stránek života společnosti, zatímco při jiných epidemiích – s vyšší smrtností a těžším průběhem – vyhledávají léčení pouze skutečně nemocní, zatímco zbytek společnosti zůstává v klidu.

Původ a hybné síly covidové globální hysterie jsou obeštěny podobným tajemstvím jako samotný původ nemoci Covid-19. Zjevná nepřesvědčivost a do očí bijící podivnost vysvětlení vzniku pandemie, která přicházejí z oficiálních zdrojů (nemluvme o nepřesvědčivosti politiků, kteří nám to „vysvětlují“), vedou k explozi nejrůznějších konspiračních teorií, které za vnikem a rozšířením této epidemie vidí spiknutí a aktivitu

skupin lidí a konkrétních jednotlivců jako jsou např. miliardáři Gates a Soros, operace tajných služeb či ďábelské plány bývalých komunistických velmocí Ruska a Číny.

Přesto, že vliv a aktivity těchto lidí nelze podceňovat, neboť úspěšnosti jejich manipulativního působení byly a jsou v řadě oblastí významné, nelze dnešní vývoj a jeho hybné síly redukovat na hru spiklenců. Proto nepřijímáme tak oblíbené teorie spiknutí. Jejich akceptace je rezignací na seriózní společenskovední analýzu.

Dnešní vývoj a jeho hybné síly nelze redukovat na hru spiklenců. Proto nepřijímáme tak oblíbené teorie spiknutí. Jejich akceptace je rezignací na seriózní společenskovední analýzu.

Na konceptu spiknutí založený výklad zastírá podstatu společenských jevů a popírá zákonitosti společenského vývoje. Zastánci konspiračních teorií se tak paradoxně dostávají do stejné lodi se sociálními

inženýry a globalisty, kteří rovněž věří v možnost formování světa podle své vůle a přání. I zastánci konspiračních teorií jim tuto schopnost přisuzují.

Na rozdíl od nich to, co se dnes děje, vidíme spíše jako synergií zhoubných idejí (kterých je v dnešní bohaté a zhýčkané společnosti – což je pěkný nedávný výrok Mojžíry Hampla – k dispozici více než dost) a silných politických a byznysových zájmů, jejichž společným – ač se na tom nedomlouvají – motivem je oslabení lidské svobody a trhu, těchto dvou největších výdobytků moderní lidské společnosti. To vytvořilo v dnešní vysoce křehké a zranitelné společnosti živnou půdu, ve které stačí „spuštění jednoho kamínku“ a lavina se dává do pohybu. Labilita současné – internetem a sociálními sítěmi propojené – společnosti je tak velká, že stačí opravdu jen „cvrknout“.

Nositelé této synergie – a je jich mnoho, nikde se ale společně

setkat nemohou a nikdy se společně na tomto „cvrknutí“ nemohli domluvit – onu nevědomky uvolněnou lavinu ze svého zorného úhlu nevidí a její důsledky proto nedoceňují. Není to

To, co se dnes děje, vidíme spíše jako synergii zhoubných idejí a silných politických a byznysových zájmů, jejichž společným – ač se na tom nedomlouvají – motivem je oslabení lidské svobody a trhu, těchto dvou největších výdobytků moderní lidské společnosti.

tak, že někde v supermoderní podmořské stanici některý ze zlosynů, zločinců a paranoiků, obklopený krokodýly a padacími můstky, které tak úspěšně ve svých filmech ničil James Bond, organizuje zničení světa.

Synergie, které jsme dnes svědky, není kon-

krétním plánem nikoho z tohoto světa. Nevytvářejí ji ani pánové, kteří se setkávají v Bilderbergu či v Davosu, resp. jsou to i oni, ale jen jako majitelé „malých kamínků“ a hráči svých parciálních, jakkoli zhoubných her. To ale lidskou společnost nemění, zatímco koronavirová lavina ano.

Lidskou společnost mění ona synergie vlivů, kterou my umožňujeme naším prohráváním ve zdánlivě nevinných jednotlivostech, podceňováním těchto jednotlivostí, naší nedostatečnou pozorností, útlumem kritického myšlení, zkorumpovaností vědy, likvidací společenských věd (vpádem pokrokářských ideologií, které je nahradily, ač s vědou nemají nic společného), „dekonstrukčním“ působením dnes módních ideologií.

Část III.

Strach mlčící většiny a agresivita a nespokojenost radikální levice formují společenskou atmosféru

V současnosti jsme na Západě svědky zcela nového jevu, kterým je velmi hlasitě manifestovaná nespokojenost s dosavadním vývojem společnosti. To je i není novinkou. Jistá nespokojenost je ve společnosti vždy, teď jde ale pravděpodobně o něco

Protestuje progresivistická levice, která označuje současnou civilizaci za utlačovatelskou, rasistickou a maskulinní a která volá po její zásadní přeměně a po nastolení totální rovnosti a radikálního zmenšení jakýchkoli rozdílů mezi lidmi.

kvalitativně jiného. Znovu uvádíme nadpis této kapitoly „Strach mlčící většiny a agresivita a nespokojenost radikální levice formují společenskou atmosféru“ a dodáváme, že to hrozí stejně jako už tolikrát

v minulosti. Nesmí nás mást, že hlasitě vystupuje pouze nahlas křičící menšina, zatímco mlčící většina zůstává v relativním klidu. Ta není ani znepokojena, ani nespokojena. My znepokojeni jsme.

Protestuje progresivistická levice, která označuje současnou civilizaci za utlačovatelskou, rasistickou a maskulinní a která volá po její zásadní přeměně a po nastolení totální rovnosti a radikálního zmenšení jakýchkoli rozdílů mezi lidmi. Po zkušenosti s komunismem víme, že je násilný pokus o rovnost vždy nevyhnutelně spojen s likvidací lidské svobody.¹

¹ Tomu je věnována naše nedávná knížka „Sebedestrukce Západu“, IVK, Praha, publikace č. 52, 2020.

V kulturní oblasti je agresivní útok veden na náboženství, na vztahy mezi pohlavími, rasami, národy a dalšími, jakkoli často uměle definovanými „identitami“. Spíše tiše a opatrně je

Autentická pravice prakticky zanikla, neboť obhajoba svobody jednotlivce a obhajoba svobodného trhu už ztratily na dnešním Západě jakýkoli apel.

dostává do stále většího rozporu s tradiční svobodnou společností, s kapitalismem a s trhem, přestože zpočátku z taktických důvodů svůj skutečný antiliberalní obsah skrývala za zcizenou značkou liberální demokracie.²

Vzestup této nové ideologie byl umožněn pádem komunismu. Za posledních třicet let, v jistém historicky mimořádném ideovém vakuu, toto moderní levičáctví, které vzniklo mutací starých socialistických představ, významně oslabených debaklem komunismu (či tzv. reálného socialismu) ve východní Evropě, postupně ovládlo politický, mediální i akademický mainstream a dnes se stalo mocným ideovým směrem, který na Západě určuje politický obsah programů téměř všech politických stran – od pravého středu po krajní levičici. Autentická pravice prakticky zanikla, neboť obhajoba svobody jednotlivce a obhajoba svobodného trhu už ztratily na dnešním Západě jakýkoli apel.

Je nezbytné hledat odpověď na otázku, jak mohly v západní společnosti dosáhnout mainstreamového postavení názory, které jsou k historické tradici a zkušenosti, ke kapitalismu, k trhu a ke z nich vycházejícímu uspořádání společnosti natolik

² O tom více v našem textu „*Obrana demokracie před liberální demokracií*“ (Manifest Institutu Václav Klause, Newsletter Plus, IVK, Praha, červen 2018).

kritické, navíc v situaci, kdy Západ zažil bezprecedentní období míru a prosperity.

Ponecháme-li stranou historizující zkoumání velmi sofistikovaného dlouhodobého působení šířitelů levicového progresivismu v poválečné západní společnosti a jejich postupnou infiltraci akademických, mediálních a politických struktur, je

Levicoví aktivisté začínají šířit myšlenku post-politické společnosti – ne jako popis reality, ale jako normativní ideál, ke kterému bychom měli směřovat.

evidentní, že se v západní společnosti nenašly dostatečné imunitní mechanismy, které by této infiltraci bránily. Měla to být politika, ale ta již před řadou desetiletí přijala koncept vymizení (a zastaralosti) pravolevého konfliktu a tento základní odvěký střet uvnitř lidské společnosti mezi těmi, kdo ctí svobodu jednotlivce a kdo věří osvícenému státu, opustila. Dokonce ale není likvidován jen pravolevý konflikt. Je likvidována (a plně vyprazdňována) i politika jako taková. Levicoví aktivisté začínají šířit myšlenku post-politické společnosti – ne jako popis reality, ale jako normativní ideál, ke kterému bychom měli směřovat.

Je tragické, že je nemalá část veřejnosti ochotna tuto novou nepolitickou, rovnostářskou, zelenou ideologii nikoliv pouze tolerovat, ale dokonce i přijímat ji a šířit ji. Znamená to, že dnešní západní společnost, která zažívá evidentně nejvyšší míru materiálního blahobytu v dějinách, poměrně rozsáhle inklinuje k podpoře postojů, které zdroje tohoto materiálního blahobytu, a proto i minulost i dnešní status quo, nemilosrdně kritizují, ne-li přímo odmítají.

Opakovaně se přesvědčujeme, že tyto myšlenky mohou vznikat jedině v blahobytném Západě, nikoli na Východě či na Jihu. Ekonomové v nás si okamžitě uvědomí, že to souvisí

s blahobytem, neboli s vyšší příjmu na hlavu, a proto vidí vysokou income-elasticity (příjmovou či důchodovou elasticitu) poptávky po myšlenkách tohoto typu. Čím vyšší příjmy, tím více takovýchto destruktivních myšlenek.

Společnost těšící se dlouhými desetiletími mírového života a nasycením materiálních potřeb, nevystavená po dlouhou dobu žádným vážným problémům (mluvíme o společnosti Západu) je také stále více náchylná k obavám z budoucnosti a je ochotná podléhat hysterickému strachu z nějaké blížící se apokalypsy, ať již klimatické či epidemické. Hluk informační exploze a všudypřítomná mediální manipulace vedou k tomu, že se vyvolávání a šíření strachu stává rozhodující metodou, jak upoutat masovou pozornost a působit na lidi.

Jestliže vznik moderní západní společnosti úzce souvisel s nástupem racionalismu – zbavujícím člověka strachu z bu-

Po zkušenosti s komunismem víme, že je násilný pokus o rovnost vždy nevyhnutelně spojen s likvidací lidské svobody.

doucností a umožňujícího mu být sebevědomým občanem – současná společnost stále více podléhá iracionalitě a strachu. Autorita vědy, která umožnila vznik

moderní průmyslové civilizace, byla dnes nahrazena pseudonáboženským kultem vědy, jejíž dílčí poznatky jsou zneužívány k podpírání nových ideologických dogmat. Právě selhání vědy a vědců, či dokonce jejich zjevná zkorumpovanost a konflikty zájmů mají za následek vznik a šíření globálních panik, jako je boj proti klimatické změně či vyvolávání epidemických panik ve světě.

Při dnešním, zcela iracionálním zbožštění vědy je přitom paradoxem, že přírodní a technické vědy, které mají pro materiální prosperitu Západu rozhodující význam, ztratily pro dnešní mladé generace do značné míry přitažlivost. Západní svět

je přeplněn absolventy mnohdy velmi obskurních humanitních oborů, kteří jen obtížně nacházejí uplatnění. Jejich přetlak ve společnosti se odráží v explozi neziskového sektoru a nej-různějších aktivistických uskupení, která vyvíjejí tlak na posílení přerozdělovacích procesů a vnucování progresivistické agendy vládám a parlamentům západních zemí.

Hovoříme o bezprecedentním materiálním blahobytu západní společnosti a o jisté zhýčkanosti, ba zpovynanosti její vý-

Autorita vědy, která umožnila vznik moderní průmyslové civilizace, byla dnes nahrazena pseudonáboženským kultem vědy, jejíž dílčí poznatky jsou zneužívány k podpírání nových ideologických dogmat.

znamné části, především mladých lidí. Na druhé straně je evidentní, že tento blahobyt spočívá na stále vratších základech, že dnes prakticky na celém vyspělém Západě existuje tento blahobyt pouze na dluh.

Koronavirová ekonomická krize tento fakt obnažuje a doufejme, že způsobí, že si ho lidé konečně začnou uvědomovat. Dnešní vytváření obřích rozpočtových deficitů a státních dluhů je v moderní lidské společnosti bezprecedentním krokem. Rašín je u nás zapomenut, prototypem dneška se stala Maláčová.³

Globalizace způsobila přenesení významné části materiální výroby do Asie, čímž byly na Západě ztraceny milióny produktivních pracovních míst. Odměnou byly nízké ceny dováženého zboží, avšak z těchto zisků profitovala pouze úzká vrstva nejbohatších, zatímco celé velké oblasti USA a západní Evropy ztrácí existenční perspektivu. Bohatství se přesunulo uvnitř Západu a ze Západu na Východ a v minulých desetiletích šířená moudra o přednostech a o nesmírné výhodnosti a produktivnosti ekonomik s dominantním sektorem služeb rychle vzala za své.

³ O tom jsme psali zejména v knize „*Ekonomické aspekty koronakrize*“, IVK, Praha, publikace č. 51, 2020.

Masová migrace⁴ jako další charakteristika současné doby a významná priorita progresivistické agendy, zvýšila napětí a rozpory v západní společnosti. Předlužené, již celou dekádu v podstatě stagnující západní země nejsou připraveny na další hrozící hospodářskou krizi, poté co nepřesvědčivý ekonomický vývoj Západu, zejména Evropy, po krizi let 2008-2009 popřel všechna optimistická očekávání.

Sociálních a ekonomických skupin, které v dnešním ekonomickém vývoji těžko hledají perspektivy, je v dnešním Západě evidentně dost. Východoevropský prožitek se zkrachovalou utopií jim chybí, strach a iluze je proto činí o to přístupnějšími levicově progresivistické negaci.

Tomu všemu nadbíhá politická třída, která postrádá schopnosti i odvahu postavit se levicovému náporu. Vyzývání Greta

Dnešní vytváření obřích rozpočtových deficitů a státních dluhů je v moderní lidské společnosti bezprecedentním krokem. Rašín je u nás zapomenut, prototypem dneška se stala Maláčová.

Thunbergové či podpora BLM ze strany vrcholných západních politiků je pouze ilustrací jejich bezpáteřnosti a zbabělosti. Udělají cokoli, aby se pokrytecky mohli ve mlouvat občanům a před-

stírat starání se o ně. Dávno pochopili, že politicky přežít jim umožní šíření strachu z budoucnosti, a proto horlivě podporují klimatické třeštění.

Do toho přišla koronavirová epidemie, která tomu všemu dává novou dimenzi a která nás činí zranitelnějšími.

4 Klaus, V., Weigl, J., „Stěhování národů“, nakladatelství Olympia, 2015.

Část IV.

Covid-19 je novou příležitostí pro progresivisty

Genezi dějů kolem pandemie Covidu-19 bychom si spíše než jako spiknutí či špionážní román měli představit jako postupující lavinu kamenů. K jejich prvotnímu, často nahodilému impulsu se spontánně přidává řada dalších součinitelů, jejichž společným, v mnoha případech nekoordinovaným působením jsou uváděny do pohybu síly, které změni tvář krajiny. Stejně tak to probíhá i v lidské společnosti.

Má to své tragické následky. Na první pohled katastrofická hrozba nákazy je přesně tou zprávou, která je schopna v glo-

Obrovskou výhodou pro politiky je v důsledku chaosu pandemie zrušení rozpočtového omezení a možnost nekontrolovaně utrácet a uplácet svou klientelu. Čeští politici to předvádějí velmi přesvědčivě.

bálním měřítku zahltit veřejný prostor. Vládám výjimečnost situace této neznámé nákazy umožňuje podřídit své kontrole celou vystrašenou společnost, aniž by riskovala společenský

konflikt. Politici se naopak mohou předvádět jako úspěšní bojovníci za své občany a jako jejich zachránci. Obrovskou výhodou pro politiky je v důsledku chaosu pandemie zrušení rozpočtového omezení a možnost nekontrolovaně utrácet a uplácet svou klientelu. Čeští politici to předvádějí velmi přesvědčivě.

Tato nová situace je příležitostí i pro velký byznys navyklý získávat tučné příjmy ze státních dotací, subvencí a neprůhledných obchodů se státem. I jemu mimořádný stav kolem pandemie vyhovuje. Karanténa a další s ní spojená omezení zhoršují postavení slabších hráčů na trhu, uzavírání hranic nahrává

protekcioniismu. Zajímavým fenoménem se stal nový byznys, především v oblasti informačních technologií, který je úzce navázán na státní struktury a který – svou vírou ve spasitelnost techniky – podporuje etatismus, přerozdělování a vznik kontrolované společnosti.

Ekonomické důsledky jsou obří. Krize, která v důsledku státem uvalené karantény a dalších opatření vzniká, není

Krize, která v důsledku státem uvalené karantény a dalších opatření vzniká, není standardní ekonomickou cyklickou krizí, ale uměle vyvolaným poklesem, jenž se řeší arbitrárními kroky vlád. A tam už svůj vliv dokáží uplatnit ti, kterým tato chaotická situace vyhovuje.

standardní ekonomickou cyklickou krizí, ale uměle vyvolaným poklesem, jenž se řeší arbitrárními kroky vlád. A tam už svůj vliv dokáží uplatnit ti, kterým tato chaotická situace vyhovuje. O tom, jaké možnosti tato pandemie představuje pro farmaceutické firmy, výrobce počítačů a IT byznys je zbytečné hovořit.

Obří příležitostí je to i pro pokrokařské aktivisty, neziskové organizace a ideology. Jim to umožňuje nejen větší přísun zdrojů z veřejných prostředků, ale i snadné uskutečňování jejich ideologických cílů v normálních poměrech nedosažitelných – jako je uzemnění letecké dopravy, likvidace turistického ruchu, masové rozšíření metod kontroly chování občanů atd. To vše plní ty nejradikálnější sny moderní levice a navíc bez společenského konfliktu. Máme mnoho důvodů k obavě, že restaurace kapitalismu v původní podobě už nebude možná.

Zdravotními riziky lze odůvodnit i další klíčové projekty tvůrců nového světa jako je zrušení peněžní hotovosti nebo trasování a s ním spojené nasazení technologií umožňujících trvalou kontrolu celé společnosti. Tržní ekonomika je postavena

stranou, stát sanuje vybrané firmy, znárodnění bankrotujících probíhá za jásotu samotných kapitalistů, věčný kurzarbeit, který znamená faktické, v podstatě revoluční zkrácení pracovní doby, určitě těší některé zaměstnance. Home office omezuje

Tržní ekonomika je postavena stranou, stát sanuje vybrané firmy, znárodnění bankrotujících probíhá za jásotu samotných kapitalistů, věčný kurzarbeit, který znamená faktické, v podstatě revoluční zkrácení pracovní doby, určitě těší některé zaměstnance.

„zbytečné“ mezilidské kontakty, protože hierarchicky organizovaný nový stát horizontální kontakty nepotřebuje. Svět státem organizované rovnosti je na spadnutí. Vzdělavců k tomu netřeba. Mládež zatleská zrušení povinné

školní docházky a pofidernímu vzdělávání on-line (na dálku), a to jen, když se žákům a studentům bude chtít.

Pro média je koronavirus požehnáním, protože vysoká sledovanost ze strany permanentně stresované veřejnosti je zajištěna. Média se přesvědčila, že táhnou pouze špatné zprávy.

Pro vyvolání ještě před půl rokem zcela nepředstavitelné krize není potřeba spiklenců a tajných služeb, i když se ti všichni snaží probíhající děje výrazně ovlivňovat. Koalice zájmů, která rozbíjí svět kolem nás, svět, který máme rádi a o němž jsme věřili, že je pevný a stabilní, je velmi široká a rozsáhlá. Je všude kolem nás a my všichni v ní nějakým způsobem figurujeme. Drtivá většina z nás za tuto krizi také nepochybně zaplatí – svými financemi a občanskou svobodou. Někteří i svým zdravím.

Část V.

Nouzový stav a nedůvěra k vládě

V momentu dopsání předcházejícího textu začalo být oběma autorům zřejmé, že od pondělí 5. října 2020 bude u nás znovu platit nouzový stav. Velká část veřejnosti si toto mimořádné posílení vládních pravomocí spojuje s jarním zavíráním země a ekonomiky a velmi se obává, co všechno nastane. Nestrašme se předem. Vláda asi primárně hledá možnost rychle a účinně jednat a zasahovat, a v tom jí – naprosto správně – běžné byrokratické procedury a zákonná omezení brání. Proto je vyhlásování nouzového stavu pro vládu logické. Nikoli pro nás.

Je zcela evidentní, že si každá vláda na mimořádné pravomoci snadno zvyká a že v atmosféře strachu z nákazy lze, jak jsme již výše poukazovali, prosadit spoustu zákonů, příkazů a omezení, na které v normálních časech nelze v demokracii ani pomyslet. Nouzový stav je jakýmsi politickým anestetikem, které dočasně umrtvuje část našich občanských svobod.

Nouzový stav je jakýmsi politickým anestetikem, které dočasně umrtvuje část našich občanských svobod.

jako anestetikum medicínské musí však být používáno jen z jasně definovaných důvodů, jen velmi střídmě a omezeně, neboť jeho dlouhodobé účinky na pacienta (společnost) mohou být někdy nebezpečnější, než nemoc sama. Nedomníváme se, že potřeba tohoto nebezpečného anestetika u nás v této chvíli nevyhnutelně nastala.

Pandemie nové nemoci (s mnoha neznámými a nejasnostmi) má pro občany tu nevýhodu a pro vládu tu výhodu, že se okamžitě stává prioritní politickou agendou. Nemoc, která velké většině populace nezpůsobuje vůbec žádné nebo jen velmi malé zdravotní problémy, zatímco pro určitou malou část

může být fatální, hledání celospolečenského konsensu ohledně správného postupu velmi komplikuje, a to nejen v politické, ale i medicínské oblasti. Zájmy různých velkých skupin ve společnosti jsou nevyhnutelně velmi rozdílné, často protichůdné. To nepřispívá k racionálnímu posouzení skutečných rizik a k přijetí správné strategie. Kakofonie hlasů na politické scéně i mezi medicínskými odborníky to jasně dokazuje.

Nový nástup epidemie v posledních týdnech, který krátkodobě přesahuje – zdá se – rychlostí šíření nákazy situaci ve vět-

Rozdíl mezi chováním občanů v České republice a v zemích kolem nás vidíme především v daleko menší důvěře občanů vůči vládě a politikům vůbec a v jejich – z toho plynoucí – neochotě dodržovat doporučené chování.

šině evropských zemí, nás nutí pátrat po příčinách. Někteří viní vládu z toho, že jsou počty testů stále nedostatečné a že selhalo tzv. trasování. Není však jasné, jak lze testováním a trasováním udržet pod kontrolou tuto nemoc,

když velká část nakažených žádné zdravotní problémy nepociťuje a nákazu přesto může dále šířit. To znamená, že velký počet nakažených musí medicínské kontrole ujít.

Daleko větší podíl na dnešní situaci než neustálé drahé a zbytečné testování a trasování má podle našeho názoru selhání vlády a médií v oblasti pravdivého a věrného informování o podstatě a vývoji této nemoci u nás i ve světě. Rychlé překonání první vlny nemoci, donekonečna opakované zahlcování nás nesmyslnými a nesrovnatelnými údaji a v české veřejnosti tradiční, hluboce zakořeněná nedůvěra k vládě a k jejím motivům a rozhodnutím zřejmě vedly k tomu, že velká část – především mladé a střední – generace přestala považovat Covid-19 za reálnou hrozbu a že nechce připustit jakákoli omezení svého chování.

Dodnes nás média straší absolutními počty testovaných nakažených, které však nevyovídají téměř o ničem. Hovoří se o nich jako o nemocných a je s nimi tak i jednáno, i když jim nic není. Stále se nikde nedozvíme vážné informace o údajných obětech, mezi něž je započítáván kdokoli covid pozitivní, ať zemřel na cokoli. Strašíme se stoupajícími počty hospitalizovaných, abychom později zjistili, že se mezi ně počítají i již vyléčení lidé, které není kam po vyléčení převézt. Není jasné, jak se epidemie Covidu-19 po půl roce projevila v úmrtnosti. Není divu, že důvěra a ochota akceptovat preventivní omezení života oproti jaru zásadně poklesla.

Své nepochybně vykonal i nezodpovědný přístup vlády k vyrovnávání se s ekonomickými dopady jarní karantény. Mnozí z toho nabyli dojmu, že o nic nejde, že peněz je neomezeně, že stát může a musí vše dorovnat, kompenzovat, nahradit. Hlavní politické síly v zemi se v tomto směru předháněly v podbízění se veřejnosti, a ta si z toho učinila své závěry. Rozdíl mezi chováním občanů v České republice a v zemích kolem nás vidíme především v daleko menší důvěře občanů vůči vládě a politikům vůbec a v jejich – z toho plynoucí – neochotě dodržovat doporučené chování. Zde se nám mstí nejen dlouhá historická tradice, ale i permanentní antipolitická kampaň proti všem vládám posledních let, což tyto neproduktivní společenské stereotypy posiluje.

Nouzový stav je tak v tomto kontextu z pohledu vlády téměř nevyhnutelným krokem. Poté, co se vyčerpal potenciál počátečního strachu, velká část české společnosti nebyla ochotna podrobovat se dalším omezením. Vláda potřebuje předvádět akceschopnost, strašení už nezabírá a přesvědčivá argumentace chybí. Nejsme si jisti, že v tom nouzový stav pomůže.

1. 10. 2020

Vydává Institut Václava Klause
Šárecká 29, 160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Speciál Newsletteru
Datum vydání: 5. 10. 2020